

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 548/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. B. a P. B., zastúpených advokátom JUDr. Jindřichom Stoszekom, Advokátska kancelária, Černyševského 26, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 44/2013 a jeho uznesením z 3. júla 2013 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 110/2013 a jeho uznesením z 19. novembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. a P. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. mája 2014 doručená sťažnosť M. B. a P. B. (ďalej len „sťažovatelia“), pre namietané porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 44/2013 a jeho

uznesením z 3. júla 2013 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 110/2013 a jeho uznesením z 19. novembra 2013.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia vystupovali v procesnom postavení poškodených v trestnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 3 T 44/2013, pričom v tomto konaní si uplatnili nárok na náhradu škody v sume 80 196,51 €. Okresný súd uznesením č. k. 3 T 44/2013-1251 z 3. júla 2013 pri predbežnom prerokovaní obžaloby trestné stíhanie zastavil podľa § 244 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci [§ 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku].

Proti uzneseniu okresného súdu podali sťažovatelia sťažnosť. Uznesením krajského súdu č. k. 3 To 110/2013-1275 z 19. novembra 2013 bola sťažnosť sťažovateľov zamietnutá s poukázaním na § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ako podaná neoprávnenými osobami.

Sťažovatelia následne podaním označeným ako „Žiadosť“ adresovaným generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky z 30. decembra 2013 podali podnet na podanie dovolania v zmysle § 368 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

Listom č. k. XVI/1 Pz 6/14/1000-9 z 19. marca 2014 bolo sťažovateľom prokurátorkou generálnej prokuratúry oznámené, že v danom prípade neexistuje v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolací dôvod, „*prostredníctvom ktorého by bolo možné predmetné právoplatné rozhodnutie súdu účinne napadnúť dovolaním*“. Z tohto dôvodu bol podnet sťažovateľov odložený bez ďalších opatrení.

Podľa názoru sťažovateľov okresný súd aplikujúc ustanovenie § 244 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku síce postupoval „*formálne správne*“, avšak ním zvolený postup „*neumožňuje súdu aplikáciu výroku v tom zmysle, že odkáže poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody, na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom, ako to súdu umožňuje napr. ustanovenie § 281 ods. 2 Tr. por., ktoré umožňuje poškodenému podanie opravného prostriedku*“.

Postupom súdov oboch stupňov „*bolo prelomené základné ľudské právo sťažovateľov na súdnu ochranu, pretože došlo k premlčaniu ich nároku na náhradu škody. Pri absencii výroku prvostupňového súdu v súvislosti so zastavením konania o právach*

poškodených domáhať sa nárokov v občianskom súdnom konaní im bolo postupom súdu znemožnené účelne a úspešne sa domáhať svojich práv v občianskom súdnom konaní. Nemôžu ani uplatňovať nárok na náhradu škody voči štátu, pretože súdy rozhodovali v zmysle platného tuzemského práva. Na druhej strane však neboli uplatnené ustanovenia komunitárneho práva /napr. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ a pod.. Podľa názoru sťažovateľov mal predseda senátu v zmysle ust. § 244 ods. 4 Tr. por. prerušiť trestné stíhanie a požiadať Súdny dvor Európskej únie o vydanie predbežného rozhodnutia. Z vyššie uvedenej argumentácie je zrejmé, že ustanovenie § 244 ods. 1 Tr. por. je v rozpore s Ústavou SR – konkrétne s čl. 46 ods. 1.“

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľa formulovali svoj konečný návrh takto:

„1. Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci spravodlivo nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a právo domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR postupom a rozhodnutím Okresného súdu Galanta v konaní 3 T 44/2013 a Krajského súdu v Trnave v konaní 3 To 110/2013 porušené bolo.

2. Sťažovateľom sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 80.196,51 €, ktoré im je Okresný súd Galanta a/alebo Krajský súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Galanta a/alebo Krajský súd Trnava je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania v sume 1.425,83 € / za dva úkony právnej pomoci vrátane DPH / do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu JUDr. Jindřicha Stoszka, Advokátska kancelária, Černyševského 26, Bratislava.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením okresného súdu

Zo sťažnosti a z priložených príloh vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením okresného súdu, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie podľa § 244 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pri posudzovaní sťažnosti v tejto časti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť

ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Sťažovatelia aj okresný prokurátor proti uzneseniu okresného súdu podali sťažnosť, o ktorej rozhodoval krajský súd. V danom prípade ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože na základe podaných sťažností patrilo do právomoci krajského súdu. Z uvedeného dôvodu sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením krajského súdu

Krajský súd uznesením č. k. 3 To 110/2013-1275 z 19. novembra 2013 zamietol sťažnosť sťažovateľov, ako aj sťažnosť okresného prokurátora.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Z dokumentácie priloženej k sťažnosti a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že namietané uznesenie krajského súdu nadobudlo v zmysle § 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku právoplatnosť 19. novembra 2013. Sťažovateľom bolo uznesenie krajského súdu

prostredníctvom okresného súdu doručené 23. decembra 2013. Sťažovatelia podali sťažnosť adresovanú ústavnému súdu na poštovú prepravu 30. apríla 2014, t. j. zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Čo sa týka momentu začatia počítania dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu, ústavný súd poukazuje na to, že nemohol považovať za využitie účinného prostriedku nápravy vo veci sťažovateľov podanie podnetu na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (napr. II. ÚS 169/06), podľa ktorej mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ (sťažovateľ) nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Preto bolo potrebné ich sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľmi v petite sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2014